

Út a kelet-európai magyarság felé

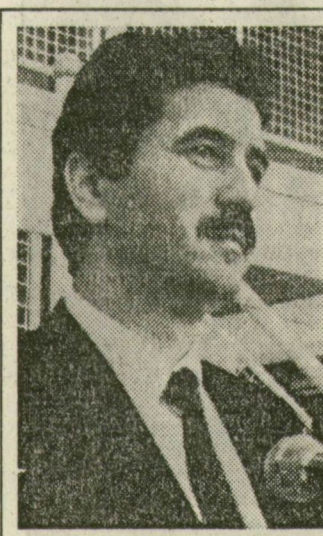
Változó világszövetség

— Vajon ez a személyes kapcsolat a várossal jelenti-e egyben a világszövetség nyitását is Szeged felé, hiszen eddig elfelejtkeztek erről a dél-magyarországi kulturális centrumról? — kérdezem a főtítkárt.

— Itt vagyok, mert hívtak. A világszövetség kész minden olyan életrevaló kezdeményezés felkarolására, amely a magyar ügy szolgálatába állítható. Egyelőre csírájában él még az a próbálkozás, amelylyel az Arany János iskola megkeresett, éppen ezért korai lenne erről beszélni. Tény viszont, hogy Szeged felfedezésre érdemes város a világszövetség számára. Nagy történelmi múlttal rendelkezik, látnivalókban gazdag kulturális-tudományos központ, földrajzi helyzete pedig egyenesen predestinálja arra, hogy a híd szerepét betöltse. Kapcsolópont lehet: nyugati és keleti találkozóhely. A sajátos magyar kultúra egyik bölcsőhelyeként európai kitekintéssel bír, messzemenően alkalmas tehát a szövetség alapelképzeletének megvalósítására. A romániai és a jugoszláviai magyar kisebbség közelsége pedig olyan plusz, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül, amikor Szegedről, mint új lehetőségéről gondolkodunk. Megannyi potenciális kincset rejt ez a település, sajnálatos, hogy a szövetség eddig nem értékének megfelelően figyelt oda a városra, lokális, speciális adottságait nem használta ki. Am ez a helyzet a jövőben megváltozhat, hiszen az újjáalakuló szövetség nemcsak a már jól ismert ösvényeken jár, hanem új utakat is keres. És semmi kivétlenítést nem találunk abban, hogy egy város, adott esetben Szeged, anyagiilag is profitáljon a honi és a határon túli magyarság kapcsolatainak támogatásából. A lényeg az, hogy a mi céljaink és helyi igényeink egymásra találjanak.

— Említette, új utakat keresnek. Mit jelent ez?

— Utat a kelet-európai magyarság felé, hiszen a világszövetség a rendszerváltás előtt csak nyugatra tekintett,

Komlós Attila, a Magyarok Világszövetségének új megbízott főtítkára két alkalommal is járt Szegeden az elmúlt hetekben. Első ízben a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör (SMIKK) meghívásának tett eleget, amely Szegedet választva színhelyül, először tartotta kelet-európai országban rendezvény-sorozatát. Másodjára az újonnan épült Arany János Általános Iskola névadó ünnepségének vendégeként járt nálunk.

az államhatalom propaganda céljait szolgálta. Nekünk egy új arculatot kell kialakítanunk, tudatosítva, hogy mi nem politikai szervezet vagyunk, és sohasem válhatunk a napi politika eszközévé. Önálló, egyesületi formában működünk, nem tartozunk egyetlen párthoz sem, de bárkivel szóba állunk, aki képes szándékainkat támogatni. Hogy melyek ezek? Azzal kezdeném, hogy Nyugat-Európa népei jól munkálkodnak az egység megteremtésén. Ezzel szemben keleten az ellenkező jelek mutatkoznak. A mi régióinkban elemi erővel törték a felszínre a korábban nem létezőnek tekintett nemzeti-ségi, etnikai ellentétek. Komoly súrlódások, feszültségek jellemzik ezt a térséget, sőt időnként szélsőséges tendenciák érvényesülnek. Mit tehet ilyen szituációban a világszövetség? Nyilvánvalóan minden erőfeszítésével, a maga sajátos lehetőségeivel és eszközeivel a feszültségek csökkentésére törekszik. Fontos, hogy kiszabaduljon a folklorzálás és historizálás kátyújából, a magyar értékeket se alábecsülve, se túlértékelve segítse elő a konfliktusok leküzdését. Csak ezzel az új szemlélettel támogathatjuk egészséges módon az anyanyelv ápolását, a magyar kultúra terjesztését, a nemzeti öntudat erősítését. Hosszú

távú munka ez, csak történelmi léptékekkel mérhető, de nincs más út.

— Felvette már a kapcsolatot a világszövetség az erdélyi, a vajdasági, a kárpátaljai és a felvidéki magyar szervezetekkel?

— Kölcsönös az érdeklődés, az igény az eszmecserére, a rendszeres fórumra, ám még a kezdet kezdetén tartunk. Az együttműködés kialakítása nemcsak a magyar-magyar kapcsolatok erősítését szolgálja, de új terveink megvalósítását is segítheti. Egyebek mellett szorgalmazzuk ugyanis a párbeszédet a nem magyar ajkú lakossággal is. Úgy gondolom, hogy egy ilyen közvetítő szerep vállalása sem lehet idegen a világszövetségtől. Ahogyan az érdekvédelmet is munkánk részévé kell tenni, hiszen a magyarságért, a magyar értékek megőrzéséért enélkül érdemben aligha tehetünk valamit. És ezt az érdekképviseletet magas szinten kell ellátnunk. Konkrétan arra gondolok, hogy az ENSZ nem kormányzati szervezeteinek szövetségébe be kell vinni a Magyarok Világszövetségét.

— Miből tartja fenn magát a szövetség, milyen anyagi forrásokra támaszkodhat a világ magyarjainak ügyét szolgálva?

— Tulajdonképpen ugyanolyan egyesület vagyunk, mint

bármelyik az országban. Azaz, önmagunkat kell fenntartanunk, ha úgy tetszik olyan gazdasági profil kialakításával, amelybe minden olyan tevékenység belefér, amely nem ellentétes a céljainkkal, sőt segíti azok megvalósítását. Szponzorokat keresünk, könyv-, lapkiadásra gondolunk, bekapcsolódhatunk az idegenforgalomba. Mindemellett bízunk abban is, hogy az állami költségvetés számol a világszövetséggel is, hiszen a mi munkánk független ugyan a pártoktól, de jól beilleszkedik az állami célkitűzésekbe. A kelet-európai magyarság például ha akarná, akkor sem tudná anyagilag finanszírozni egy-egy nyelvi kurzus, továbbképzés költségeit. Itt jön a mi szerepünk, szövetségünk biztosíthatja számukra ezt a lehetőséget.

— Ön református lelkész. Hogyan egyezteteti ezt össze ezzel a világi feladattal?

— Az egyházak mindenhol segítik a magyarság identitásának megőrzését, legyen az bármilyen felekezet. Érzelmileg érint az ügy, hogyne lennének akkor alappillérek az egyházak, a magyar és általános emberi értékek közvetítésében. Ami engem illet, lelkesíti hivatásom módját ad új kapcsolatok kiépítésére, és főtítkárként segíthetem az egyházak világi szervezetekkel való érintkezését.

— A nyugati szórvány magyarságról még nem ejtett szót.

— Úgy gondolom, elérkezett az idő, hogy a nyugaton és a keleten működő magyar szervezetek közelebb jussanak egymáshoz, megkezdődjék köztük a párbeszéd és a világszövetség segítse ennek a kapcsolatnak a kialakulását. A közeljövőben szervezzük meg a magyar filozófusok, építésszek, majd később az agrárszakemberek világtalálkozó-ját. Meggyőződésem, hogy ezeket a fórumokat is a közleledés alkalmas színtereivé lehet tenni.

GOMBOS ERZSÉBET

Egérfogó

„Mit balhéztok?! Nem vált még elég? Újabb ötvenhatot akartok?!” — így dorgálta a blokádi sztrájkóreit egy idősebb úr. Különös hangsúlyok, sajátos akusztika. Mondhatnám, félelmetes, és ezekben a napokban, a forradalom harminc-negyedik évfordulója és a Köztársaság első születésnapja után tudati zavarodottságot és társadalmi ellentmondásokat sejtet. Meg

politikai csapdákat,

tisztázatlan helyzeteket, a szó szoros és átvitt értelmében is bénultságot. Egy másik férfiú tegnap reggel a bolt előtt, kenyérre várva hasonlóan meglepő mondattal lepett meg. „Tudja Uram! — kezdte — Most lépett színre a hallgatag tömeg. Ők most szavaznak.” Ezekben a vesztégaratti napokban szinte mindenkinek el kellett gondolkodnia országunk sorsáról, döntéseink helyességéről, jövőnk alakulásáról, bizalmunkról és bizalomvesztésünkről, jellegzetesen magyar sajátosságunkról, az érzelmi-indulati túlfűtöttségről, a tolerancia hiányáról, a demokrácia gyermekbetegségeiről.

Mert valóban, ki lát ma Magyarországon tisztán? Gondolom, ha akadna ilyen hiteles férfiú, kiállt volna a képernyő elé, és hinnénk neki. Kinek van, kinek lehet igaza ebben a feje tetejére állt bénaságban?

Tény, hogy a taxisok nem mérték, nem mérhették fel döntésük következményeit, nem számolhattak az egész országban futótűzként terjedő, ostromállapothoz hasonló blokádok megszületésével. S bizonyára a kormány sem számolt döntésének illetlen reakciójával, bízva abban, hogy legitim, hiteles, demokratikusan választott. Hogy valóban a széles néptömegek akaratából költözött a parlamentbe. Benzinárat emelt a kormány, — lehet, hogy közgazdasági számítások szerint jeles kalkulációk alapján, de politikai szempontból elégtelenre vizsgálva. Hiszen módszerük nagyon is ismerős — nemis oly régmúltból. A kiszivároztatás, a kész tények elé állítás, a hamis érvelés. Csak hogy erre — és ez a közéletünk egyik sajnálatos gyenge pontja — nem értelmesen, nem tudatosan és nem éretten reagált az ország a benzináremelésre. Kezdetben egy vállalkozó réteg, később a lakosság jelentős része. Hamarosan kiderült ugyanis, hogy a benzinárak drasztikus felemelése később „begyűrűzik” a tej, a kenyér, minden élelmiszer és minden szállítás árába. „Begyűrűzik” a pénztárcánkba. Így következményei kiszámíthatatlanok egyre szegényedő rétegeink számára. Vitathatatlan, hogy a piacgazdaságra való áttérés áldozatokat követel. Szerényebb életmódot, gyarapodó elszegényedő réteget, nadrárszínhúzást, több zsíroskenyeret, kevesebb kaviárt. S még nem is ez a legnehezebben emészthető. Hanem az, hogy mindenki mást várt. A réginel jobbat, ha kis lépéseket is, de előre. S hetente kapjuk a dózisokat.

A tárgyalásokon — amikor e sorokat írom — éppen pathhelyzet van. Az utcákon is. A taxisok a legtöbb helyen már nem urai a helyzetnek. Mind több a nemzetiszín karszalagos önkéntes, a rokonszenvező civil, a jó balhé kedvéért csatlakozó hétvégi ráérő. Akik már nemcsak a forró teát és zsíroskenyeret viszik, akik már nem teljesítik a tárgyaló taxisok kéréseit, akik kényük-kedvük szerint nyitják-csukják a zsilipeket. Akik „forradalmi hangulat”-ról beszélnek a rumos teától igencsak hangosan, a nemzetisín zászlótól igencsak megreszégülve. Pedig ha a közélet irányíthatatlanná válik, ha kis csoportok kis terrorjai veszik át a tárgyalóasztalok helyét és szerepét, ha az értelmes érvelés helyett szemétdombi kakaskodásoknak engedünk, akkor igencsak veszélybe sodorhatjuk önmagunkat.

Infarktusveszély van útjainkon. Európa érhálója magyar trombozissal küszködik. Az oly természetesnek hitt lüktetés, dinamizmus, szívverés után először a bénultság jeleit mutatta, majd nem tisztán artikulálódó szívzörejeit jelelt észlelhetők. Veszélyessé vált az idő, törékeny az a konszenzus, mely nem is olyan régen a szabadság örömmámorát és a demokratikus átalakulást jellemezte. Mint találóan nevezte egyik kommentátorunk: a rendszerváltás már megtörtént, de az ország még a régi. Együtt kell hinnünk, ez a szívbénulás ideiglenes, leküzdhető, a csapda elkerülhető, a párbeszéd újrakezdhető. Ám tanulságai máris óriásiak. A blokádon innen és túl.

Kudlikó

Diákok, kutassátok '56-ot

A Magyar Történelemkutatók Egyesülete szükségesnek tartja az 1956-os év történeti eseményeire vonatkozó, az ország egész területére kiterjedő helytörténeti alapkutatások elvégzését, annak érdekében, hogy ezzel létrejöjjenek egy több szempontú, tudományos igényű elemzés elkészítésének feltételei.

Közvetlen célunk az alapvető, elsősorban helytörténeti jellegű forrásanyag összegyűjtése: a még élő tanúk megszólaltatása, fényképek, filmfelvételek, hanganyagok közlése és írásos dokumentumok feldolgozása mellett. Így alakulhat csak ki olyan hiteles kép, amely a nagy politikai összefüggések mellett az eseményeket alulról szemlélő és alakító egyén látószögét is figyelembe veszi.

A pályázaton részt vehetnek középiskolások, főiskolások és egyetemisták maximum 30 oldal terjedelmű jelíges dolgozatokkal, amelyeket az Egyesület címére kell elküldeni (1364 Budapest, Pesti Barnabás u. 1. Pf.: 107.) 1991. március 31-ig. A bíráló bizottság a korszak legismertebb kutatóiból és az Egyesület megbízott tagjaiból áll.

I. díj: 10 000 Ft; II. díj: 8 000 Ft; III. díj: 5 000 Ft.

A legjobb pályázatok szerzőinek hazai és külföldi publikációs, valamint előadási lehetőséget biztosítunk.

(OS)

Híd-történelem — tény(fény)képek Liebmann Béla archívumából

